

м-р Никица Кусиникова

Извршна директорка, Здружение Конект

T +389 2 3224 198

M + 389 70 3334 82

E nikicak@konekt.org.mk

Магистер по компаративен локален развој и долгогодишна лидерка во областа на одржлив развој, развој на приватниот сектор, јавни политики, општествена одговорност на претпријатијата, социјално претприемништво и меѓусекторска соработка со речиси 30 години професионално искуство во Северна Македонија и регионот на Западен Балкан.

Извршна директорка на Здружението Конект и стратешка советничка со богато искуство во подготовка на стратегии, законски решенија, политики и механизми за подобрување на деловното окружување, развој на претприемништво, соработка меѓу јавниот, приватниот и граѓанскиот сектор и усогласување со европските политики и стандарди.

Основачка на Клубот на одговорни бизниси, претседателка на Советот за соработка меѓу Владата и граѓанското општество и долгогодишна учесничка во национални работни групи за реформи, стратегии и законодавство поврзани со развојот на граѓанското општество, бизнис секторот, социјалната економија, борбата против корупцијата и одржливиот развој. Во Советот за соработка меѓу Владата и граѓанското општество член во областа на „економски и одржлив развој“.

Повеќегодишно искуство во креирање и следење политики за развој на приватен сектор, работа со компании и стопански комори, учество во процеси поврзани со ЕУ интеграција и координација на дијалог помеѓу јавниот, приватниот и граѓанскиот сектор. Овие компетенции директно кореспондираат со приоритетната област „Развој на приватниот сектор / развој на бизнисот“ дефинирана во јавниот повик.

Образование

- Европски магистер по компаративен локален развој (интердисциплинарни студии од областа на економија, право и социологија), Универзитет во Тренто (Италија) во партнерство со: Универзитет Регенсбург (Германија), Универзитет Корвинус (Унгарија) и Универзитет во Љубљана (Словенија). 2004-2005 година
- Дипломиран електроинженер, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ Скопје, Електротехнички факултет, 1988-1994 година

Земји на професионално искуство

Северна Македонија (1994–тековно) / Западен Балкан (2001–тековно) / Молдавија / во последните години глобално

Релевантна експертиза

Развој на приватен сектор и деловно окружување/ ЕУ интеграции и усогласување со европски политики/ Подготовка и имплементација на јавни политики/ Развој на претприемништво и социјално претприемништво/ Корпоративна одговорност и ESG/ Одржлив развој и Агенда 2030/ Дијалог меѓу институции, бизнис и граѓански сектор/ Застапување и јавни консултации/ Борба против корупција и деловен интегритет/ Управување со проекти и програми финансирани од ЕУ и меѓународни организации

Јазици

Македонски (мајчин) / Англиски – одличен / Српски – одличен / Хрватски – одличен / Бугарски – многу добар

Членство во професионални тела

- Претседателка на Советот за соработка меѓу Владата и граѓанското општество (2025 - денес)
- Членка на Националното координативно тело за корпоративна општествена одговорност (од 2008 година)
- Членка на Управувачкиот одбор на Глобалната коалиција на граѓански организации за човекови права и борба против тероризам
- Членка на Експертската група на Глобалната НПО коалиција за FATF
- Поранешна членка на Управниот одбор на Македонската мрежата на Глобалниот договор на ОН
- Членка на Комитетот за законодавство и имплементација во Американската стопанска комора

- Членка на Платформата за борба против корупција

Релевантно искуство за развој на приватен сектор и Реформската агенда

- **Организирање на национален дијалог за улогата на бизнис секторот во ЕУ пристапувањето**

Во соработка со ЕУ проектот СУПРАЕ во 2025 година иницирана и организирана првата национална тркалезна маса за улогата на бизнис секторот во процесот на пристапување кон Европската Унија.

- **Национална стратегија за општествена одговорност на претпријатијата 2019-2023**

Тим лидер и главен експерт при подготовка на националната стратегија. Координирала процес со околу 100 претставници од институции, компании и граѓански организации и обезбедила усогласување со европските политики и меѓународните стандарди.

- **Основачка и лидер на Клубот на одговорни бизниси**

Национална платформа која обединува повеќе од 70 компании во иницијативи за одржливост, општествена одговорност, родова еднаквост, интегритет и развој на заедниците.

- **Анализи и политики за деловно окружување**

За Меѓународната организација на трудот (ILO) подготвила анализи и препораки за: регулаторна рамка; владеење на правото; пристап до финансии; претприемничка култура; фер конкуренција; услови за одржливи претпријатија.

Клучен експерт во изготвување на компаративна анализа за правно регулирање на практиканството и член на работната група за изготвување на Законот за практиканство.

- **Поддршка на организациите на работодавачите и на стопанските комори**

Авторка на серија политики и стратешки препораки за развој на претпријатија, стартап екосистем, застапување на интересите на деловната заедница и подобрување на бизнис окружувањето.

Креирани и испорачани на обуки и прирачници за изготвување на документи за предлог политики, застапување и лобирање за потребите на коморите и организациите на работодавачите

Менторка на Националниот совет за претприемништво и конкурентност

- **Развој на социјална економија и претприемништво**

Водечка лидерка во развој на политики за поттикнување на социјалното претприемништво

Регионален експерт за Европската комисија (DG NEAR) и ЕБОР во анализи на екосистемите за социјално претприемништво во шест земји од Западен Балкан, со проценка на законска рамка, пазарен потенцијал и потребни реформи.

Експерт во ЕУ проекти за изготвување на Националната стратегија за социјални претпријатија и на нацрт предлог-Законот за социјални претпријатија.

- **Подобрување на даночната рамка и финансиските поттикнувања**

Водела анализи и застапувачки процеси за подобрување на даночните поттикнувања за донации, филантропија и партнерства меѓу бизнис секторот и граѓанските организации.

- **Интегритет и антикорупција во приватниот сектор**

Воспоставена прва иницијатива за унапредување на интегритетот и анти-корупцијата во приватниот сектор како основа за здрав и одржлив економски развој. Координатор на национална советодавна група составена од институции, комори, компании, ЕБОР, општини и граѓански организации за унапредување на деловниот интегритет и спречување на корупција во приватниот сектор.

- **Бизнис и човекови права**

Експерт и координатор на иницијативи за креирање на национална политика согласно Водечките принципи на ОН за бизнисот и човековите права.

Релевантни проекти – одбрани примери

- Проект на УСАИД „Партнерства за донирање“, 2021–2025 г.

Директорка на проектот задолжен за повторно активирање на Клубот за одговорни бизниси, стратешко советување на компании за ефективно инвестирање во заедницата, правни измени во даночните олеснувања за филантропија и развој на инфраструктура за донирање.

- **Проценка на јазот во процесот на длабинска анализа (due diligence) за човекови права во Северна Македонија, 2021 г.**
Локален експерт за спроведување на проценка на јазот во длабинската анализа за човекови права кај две тутунски компании, по нарачка на „British American Tobacco“.
- **Национална стратегија за општествена одговорност на претпријатијата (ООП) 2018–2023 – Северна Македонија**
Водач на тимот и главна експертка за изработка на националната стратегија за ООП. Координирање на консултации со повеќе засегнати страни и усогласување на националната политика со рамките на ЕУ и ОН, вклучително и Водечките принципи на ОН за бизнис и човекови права и Целите за одржлив развој (ЦОР).
- **Спроведување стандарди за родова еднаквост и рамнотежа меѓу професионалниот и приватниот живот во 11 компании:**
 - Проширување на изборот преку политики погодни за семејството (family-friendly политики) – проект во партнерство со UNFPA; период: 2024–2025 г.
 - Стандард „Matforce“; период: 2018–2020 г.
 - Фацититирање на меѓусекторскиот дијалог и застапување за родово одговорни семејни политики во Северна Македонија.
- **Платформа за спроведување на ЦОР со вклученост на целото општество – Северна Македонија, 2017–2021 г.**
Раководење со меѓусекторска соработка за спроведување на ЦОР, преку вклучување на јавни институции, лидери од приватниот сектор и граѓанското општество. Развој на стратешки рамки и олеснување на дијалогот за локализирање на Агендата 2030. Поттикнување на вклученоста на бизнис-секторот во агендата за ЦОР.
- **Реформа на политиките за бизнис и човекови права – Северна Македонија, 2018–2020 г.**
Координирање на националната работна група со повеќе засегнати страни за Водечките принципи на ОН за бизнис и човекови права. Изработка на препораки за политики и механизми за поттикнување на усвојувањето на стандардите за човекови права од страна на компаниите.
- **Зајакнување на интегритетот и намалување на корупцијата во државниот и приватниот бизнис-сектор**
Поддршка на компаниите во спречувањето на корупцијата и развојот на антикорупциски политики и програми. Координатор на меѓусекторската советодавна група за борба против корупцијата во бизнис-секторот (во која членуваат стопански комори, сите релевантни институции, граѓански организации, ЗЕЛС, донатори и ЕБОР);
Програма за градење капацитети за интегритет и низа алатки за поттикнување на вклученоста на бизнис-секторот во политиката на нулта толеранција кон корупцијата, вклучително и интерактивната платформа www.bezkorupcija.mk.
Обезбедување експертиза и поттикнување колективно дејствување.
- **Студии за социјална економија и претприемништво финансирани од ЕУ и ЕБОР – Западен Балкан**
Регионална експертка и авторка на компаративни студии за екосистемите на социјалното претприемништво во шест земји од Западен Балкан. Извршена е проценка на пазарниот потенцијал и регулаторните рамки со цел да се обезбедат информации за планирањето на програмите на ЕУ и ЕБОР.
- **Развој на политики за социјално претприемништво**
 - Проект за техничка помош на ЕУ „Поддршка на социјални претпријатија“ и „Поттикнување на социјално претприемништво“ (2017, 2021–2023). Развиена рамка за политики за социјално претприемништво. Спроведена правна и институционална анализа и консултации со засегнатите страни. Дизајнирана и спроведена модул за проценка на потребите за обука и градење капацитети за регулирање и политика за социјално претприемништво за надлежните институции. Развиен механизам за следење и евалуација на политиките за социјално претприемништво.
 - Студии за социјална економија и претприемништво финансирани од ЕУ и ЕБОР – Западен Балкан (2016–2018). Регионален експерт и авторка на компаративни студии за екосистемите за социјално претприемништво во шест земји од Западен Балкан. Проценка на потенцијалот на пазарот и регулаторната средина со цел планирање на програмите на ЕУ и ЕБОР.
 - Консултантка за проектот на ГИЗ „Регионален проект за социјални права за ранливи групи (SoRi)“ (2017–2018). Градење капацитети за социјално претприемништво и финансиска одржливост на

граѓанските организации за обезбедување социјални услуги од регионот на Западен Балкан. Вклучив дизајн и спроведување на регионален годишен состанок на невладини организации за градење капацитети за социјално претприемништво, како и дизајн и спроведување на општи и внатрешни обуки и градење капацитети за одржливост, собирање средства и социјално претприемништво за невладини организации кои работат со ранливи групи.

- **Политики за инклузивно вработување и пазар на труд**
 - **Проект: „Предизвици и можности за вработување на маргинализирани групи преку социјални претпријатија“** – Изработена анализа за историскиот развој и тековната состојба на социјалните претпријатија во земјата; изготвен краток преглед на политики и препораки за потенцијалот на социјалните претпријатија за вработување на ранливи групи.
 - **Проект финансиран од ЕУ: „Пилотирање модел за одржливо вработување на лица со попреченост“**. Дизајнирана програма за поддршка на вработувањето на лица со попреченост; дизајнирани и спроведени обуки за инклузија на лица со попреченост (работодавачи без бариери); креирани специјализирани пакети за поддршка на работодавачи; изработен прирачник за градење капацитети на менаџери за човечки ресурси во областа на вработување и управување со лица со попреченост.
 - **Изработени насоки за активните мерки за вработување и други механизми** за државна поддршка кои го олеснуваат вработувањето во Република Македонија.
 - **Клучен експерт во изготвувањето на Законот за практикантска работа (2018)**; автор на компаративната анализа за практикантската работа, вклучувајќи го правниот и институционалниот рамковен аспект.
 - **Клучен експерт и раководител на процесот на изготвување на македонскиот Закон за волонтирање** и македонската Стратегија за промоција и развој на волонтирањето (2006–2010), кој е препознаен како најпрогресивен закон во таа област.
 - Спроведена анализа на јавните политики поврзани со вработувањето во организациите на граѓанското општество.
- **Проекти на MOT (ILO) за создавање поволна средина за одржливи претпријатија (2015–2020)**
 - Изработена анализа за клучните области за создавање поволна средина за одржливи претпријатија (ESEE), со осврт на поврзаноста со Целите за одржлив развој (SDGs).
 - Спроведена анализа и изготвени препораки за организациите на работодавачи; изработен документ со ставови и патоказ за услуги за поддршка на стартапи и претпријатија.
 - Изработени пет документи со политики за организациите на работодавачи кои ги опфаќаат следниве теми: поволна регулаторна и правна рамка, владеење на правото и заштита на сопственоста, пристап до финансии, претприемачка култура и фер конкуренција.

Публикации и анализи – одбрани примери

- Legal Environment for Philanthropy in Europe 2025, North Macedonia – Country Profile, Philea, 2025
- Прирачник за непрофитни организации „Заштита ја својата организација“, Здружение Конект, 2023
- 2020 Legal Environment for Philanthropy in Europe, Country profile: North Macedonia, European Foundation Centre, Brussels, 2020
- Уредничка; Систем за спречување на корупцијата, Прирачник за компаниите, Здружение Конект, 2019
- Уредничка; 5 чекори за управување со влијанието на вашиот бизнис врз човековите права, Здружение Конект, 2019
- Амандмани на Законот за донации и спонзорства во јавните дејности, мај 2019
- Country Report: North Macedonia, Civil Society in Central and Eastern Europe: Monitoring 2019, Editors: Eva More-Hollerweger, Flavia-Elvira Bogorin, Julia Litofcenko, Michael Meyer, Publisher: ERSTE Foundation, Vienna, ISBN: 978-3-902673-14-5, Year: 2019
- The enabling environment for sustainable enterprises in North Macedonia, Update of the report on the key constraints on the business environment, ILO, April 2019
- Country studies: Social Economy in Eastern Neighbourhood and in the Western Balkans – North Macedonia, Albania, Bosnia and Herzegovina, Serbia, Montenegro and Kosovo, DG NEAR, Nov. 2017
- Report with Baseline Data and Overview of the Main Characteristics of SEs in the Country, Eptisa, 2017
- Social Enterprise Ecosystem in Albania, Kosovo and North Macedonia, Chapters 7, 10 and 11 of the Publication “Social Enterprise Ecosystems in Croatia and the Western Balkans, A Mapping Study of Albania, Bosnia & Herzegovina, Croatia, Kosovo, North Macedonia, Montenegro and Serbia”. NESsT, 2017;
- Social Enterprise Developments in the Balkans; Joint Volume by the Balkan Social Enterprise Research Network; “The Role of CSOs in the Development of Social Entrepreneurship”, Kusinikova N. and Mirchevski V., ISBN 978-608-4684-24-4, Skopje, 2017
- Editor: 5 steps towards managing the human rights impacts of your business: Getting started with human rights due diligence, Association Konekt, 2019
- Mapping and Analysis of the Existing Monitoring Procedures and Capacities of the Main Beneficiary Institution related to social entrepreneurship, Eptisa, 2017

- Полиси бриф за социјалните претпријатија во Македонија, 2016
- Бизнис секторот – поле за развој на граѓанските организации, изготвен од Конект за потребите на Проектот за финансиска оддржливост на НВО преку соработка со бизнис секторот спроведен од Албиз Фондација и Комората на Северозападна Македонија, 2016, ISBN 978-608-65479-4-3
- Guidelines on Active Employment Measures and other mechanisms of government support that facilitate employment in Republic of Macedonia, Strategic Development Consulting, 2015;
- Илијевски, К. Илоска, А. Кусиникова, Н. Мирчевски, В. „Социјални претпријатија – можности за работна интеграција на маргинализираните групи, проект Предизвици и можности за вработување на маргинализираните групи преку социјални претпријатија“, Скопје, Паблик и Конект, 2016. ISBN 978-608-65957-3-9 COBISS.MK-ID 101350666
- Истражување за вработувањето на лица со попреченост во приватниот сектор, 2014
- Прирачник за мерките на Владата на Република Македонија за поттикнување на вработувањето и претприемништвото, Н. Кусиникова и В. Мирчевски, Консалтинг за стратешки развој, ноември 2014, ISBN 978-608-65805-0-6
- Анализа на спроведувањето на Законот за волонтерство во Македонија, 2013
- Guide for preparing CSR Strategy in Small and Medium Enterprises, Konekt, December 2012, ISBN 978-608-65136-5-8;
- Анализа на спроведувањето на Законот за донации и спонзорства во јавните дејности 2007-2011, Конект и ЕЦНЛ, март 2012, ISBN 978-608-65136-2-7
- Research Study: Preparedness of the Region's private and public sectors for the EU CSR Policy Framework, Организација за индустриски развој на ООН (УНИДО), 2011
- Односите меѓу деловниот сектор и граѓанското општество, Граѓански практики бр. 13: Перцепција на влијанието и околината на граѓанските организации, Македонски центар за меѓународна соработка, јуни 2011, ISBN 978-608-4617-33-4
- Компаративна анализа на законската и институционалната рамка за практиканство, 2010
- Анализа на законската рамка поврзана со општествената одговорност на претпријатијата, 2009
- Readiness of the Region's private and public sectors for the EU CSR policy framework, 2011;
- The Road to Effective Community Support, Corporate Philanthropy Guide, Konekt, May 2010, ISBN 978-608-65136-1-0;